

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

19. prosince 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Ochrana zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele – Směrnice 2008/94/ES – Článek 8 – Doplnkové systémy sociálního zabezpečení – Ochrana nároků na dávky ve stáří – Minimální zaručená míra ochrany – Povinnost bývalého zaměstnavatele vyrovnat snížení zaměstnaneckého důchodu – Externí subjekt sociálního zabezpečení – Přímý účinek“

Ve věci C-168/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo) ze dne 20. února 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 5. března 2018, v řízení

Pensions-Sicherungs-Verein VVaG

proti

Güntheru Bauerovi,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, I. Jarukaitis, E. Juhász (zpravodaj), M. Ilešič a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. února 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Pensions-Sicherungs-Verein VVaG F. Wortmannem, Rechtsanwalt,
- za G. Bauera I. Axler, Rechtsanwältin,
- za německou vládu původně T. Henzem a R. Kanitzem, a poté R. Kanitzem, jako zmocněnci,
- za lucemburskou vládu D. Holderer a T. Urim jako zmocněnci, ve spolupráci s P. Kinschem, avocat,
- za vládu Spojeného království, Z. Lavery, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s J. Coppem, QC,

* Jednací jazyk: němčina.

– za Evropskou komisi M. Kellerbauerem a B.- R. Killmannem, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. května 2019,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/94/ES ze dne 22. října 2008 o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele (Úř. věst. 2008, L 283, s. 36).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Pensions-Sicherungs-Verein VVaG (záruční subjekt pro zaměstnanecké důchody, dále jen „PSV“) a G. Bauerem ve věci vyrovnání snížených dávek vyplácených penzijní pojišťovnou.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 3 odůvodnění směrnice 2008/94 stanoví:

„Je nezbytné přijmout předpisy na ochranu zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele a pro zaručení jejich minimální ochrany, především pro zaručení úhrady jejich nesplacených pohledávek, s ohledem na nezbytnost vyrovnaného hospodářského a sociálního rozvoje v [Evropské unii]. Za tím účelem by členské státy měly zřídit instituce zajišťující úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců.“

- 4 Podle jejího čl. 1 odst. 1 se tato směrnice vztahuje na pohledávky zaměstnanců vznikající z pracovních smluv nebo pracovních poměrů vůči zaměstnavatelům, kteří se nacházejí v platební neschopnosti ve smyslu čl. 2 odst. 1 uvedené směrnice.

- 5 Článek 8 uvedené směrnice zní takto:

„Členské státy zajistí, aby byla přijata nezbytná opatření na ochranu zájmů zaměstnanců a osob, které již odešly z podniku nebo provozovny zaměstnavatele ke dni vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele, pokud jde o nabytá nebo nabývaná práva na starobní důchody, včetně pozůstalostních důchodů, na základě doplňkových zaměstnaneckých nebo mezioborových systémů sociálního zabezpečení, které stojí mimo vnitrostátní zákonné systémy sociálního zabezpečení.“

- 6 Podle prvního pododstavce článku 11 směrnice 2008/94 se tato směrnice nedotýká možnosti členských států uplatňovat nebo přijímat právní a správní předpisy, které jsou pro zaměstnance příznivější.

Německé právo

- 7 Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung (Betriebsrentengesetz) (zákon o zlepšení zaměstnaneckého důchodového zabezpečení) ze dne 19. prosince 1974 (BGBl. 1974 I, s. 3610), ve znění zákona ze dne 17. srpna 2017 (BGBl. 2017 I, s. 3214) (dále jen „zákon o podnikových důchodech“), stanoví v § 1, nadepsaném „Poskytování zaměstnaneckého důchodu zaměstnavatelem“ toto:

„1) Ustanovení tohoto zákona se použijí na dávky starobního, invalidního nebo pozůstalostního důchodu poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci na základě pracovněprávního vztahu (zaměstnanecký důchod). Dávky zaměstnaneckého důchodu mohou být vypláceny přímo zaměstnavatelem nebo prostřednictvím některého ze subjektů pojištění uvedených v § 1b odst. 2 až 4. Zaměstnavatel ručí za vyplácení jím poskytovaných dávek, i když je přímo nevyplácí.

[...]“

- 8 Ustanovení § 1b tohoto zákona, nadepsaného „Ochrana nabytých nároků a vyplácení zaměstnaneckých důchodových dávek“, který ve svých odstavcích 2 až 4 vyjmenovává možnosti poskytované zaměstnavateli v oblasti zaměstnaneckého důchodového zabezpečení, stanoví, že zaměstnavatel může uzavřít ve prospěch zaměstnance životní pojištění (odstavec 2), nebo že dávky zaměstnaneckého důchodového zabezpečení může vyplácet penzijní pojišťovna nebo penzijní fond (odstavec 3) anebo podnikový podpůrný fond (odstavec 4).
- 9 Článek 7 uvedeného zákona, nadepsaný „Rozsah pojistné ochrany“, stanoví:

„1) Příjemci dávky, jakož i jejich právní nástupci, jimž dávky vyplácel přímo zaměstnavatel, které však nelze vyplácet z důvodu, že vůči zaměstnavateli bylo ohledně jeho majetku nebo pozůstalosti zahájeno insolvenční řízení, mohou podat žalobu vůči subjektu ručícímu za riziko platební neschopnosti ve výši plnění poskytovaného zaměstnavatelem, které by musel poskytnout, kdyby nebylo zahájeno insolvenční řízení. [...]

[...]“

- 10 Ustanovení § 10 tohoto zákona, nadepsané „Povinnost odvádět příspěvky a stanovení jejich výše“, stanoví:

„1) Prostředky nezbytné pro zajištění záruky za riziko platební neschopnosti jsou shromažďovány na základě veřejnoprávní povinnosti z příspěvků odváděných všemi zaměstnavateli, kteří poskytli dávky zaměstnaneckého důchodu, a to buď přímo na základě přímého pojištění [...] nebo prostřednictvím systému podnikového podpůrného fondu nebo penzijního fondu.

[...]

4) Na rozhodnutí přijatá subjektem ručícím za riziko platební neschopnosti ve věci příspěvků se obdobně použijí ustanovení Zivilprozessordnung [občanský soudní řád] upravující výkon rozhodnutí. Odeslání rozhodnutí s vyznačením doložky vykonatelnosti zajišťuje subjekt ručící za riziko platební neschopnosti.

[...]“

- 11 Ustanovení § 14 zákona o podnikových důchodech, nadepsané „Subjekt ručící za riziko platební neschopnosti“, stanoví:

„1) Subjektem ručícím za riziko platební neschopnosti je [PSV]. Tuto úlohu vykonává rovněž ve vztahu k dávkám důchodového zabezpečení přiznaných lucemburskými podniky v souladu s dohodou ze dne 22. září 2000 uzavřenou mezi Spolkovou republikou Německo a Lucemburským velkovévodstvím o spolupráci v oblasti záruky za zaměstnanecké důchody v případě platební neschopnosti.

(2) [PSV] podléhá obezřetnostnímu dohledu ze strany Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht [Spolkový úřad pro dohled nad finančními službami] [...]“

- 12 Ustanovení § 3 Verwaltungs-Vollstreckungsgesetz (zákon o výkonu správních rozhodnutí) ze dne 27. dubna 1953 (BGBl. 1953 I, s. 157), ve znění zákona ze dne 30. června 2017 (BGBl. 2017 I, s. 2094), zní takto:

„1) Vykonávací řízení je vůči dlužníkovi zahájeno nařízením výkonu rozhodnutí; vykonatelný titul není zapotřebí.

2) Vykonávací řízení lze zahájit, jsou-li splněny následující podmínky:

a) existence vykonatelného rozhodnutí, jímž je dlužník vyzván ke splnění povinnosti;

b) splatnost plnění;

c) uplynutí lhůty jednoho týdne od doručení vykonatelného aktu nebo, pokud je plnění splatné až poté, uplynutí lhůty jednoho týdne po splatnosti.

3) Před nařízením výkonu rozhodnutí musí být dlužník ještě konkrétně upomenut k platbě v dodatečné lhůtě jednoho týdne.

4) Nařízení výkonu rozhodnutí vydává orgán, který je oprávněn pohledávku uplatnit.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 13 V prosinci roku 2000 přiznal G. Bauerovi jeho bývalý zaměstnavatel nárok na zaměstnanecký důchod ve smyslu zákona o podnikových důchodech.

- 14 Tento zaměstnanecký důchod zahrnoval měsíční příplatek k důchodu a každoroční vánoční bonus, které poskytoval přímo bývalý zaměstnavatel, jakož i důchod poskytovaný z důchodového systému na základě odvodů tohoto bývalého zaměstnavatele a vyplácený Pensionskasse für die Deutsche Wirtschaft“ (penzijní pojišťovna pro německé podniky, dále jen „Pensionskasse“), která je mezioborovým subjektem, na jehož plnění mají zaměstnanci, kteří jsou příjemci tohoto důchodu, subjektivní nárok.

- 15 Během roku 2003 se Pensionskasse dostala do hospodářských obtíží, načež se souhlasem Spolkového úřadu pro dohled nad finančními službami snížila výši vyplácených dávek. Část důchodu vyplácená G. Bauerovi, vypočítaná na základě příspěvků jeho bývalého zaměstnavatele, která v červnu 2003 činila 599,49 eura brutto, tak byla v období mezi léty 2003 a 2013 ze strany Pensionskasse každý rok snižována, přičemž jedenáct provedených snížení dosahovalo výše mezi 1,40 % a 1,25 %.

- 16 Celkově byla výše měsíčního důchodu vypláceného G. Bauerovi ze strany Pensionskasse mezi léty 2003 a 2013 snížena o 13,8 %, což představuje pro dotyčného ztrátu ve výši 82,74 eura měsíčně a snížení celkové výše dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení, které mu náleží podle doplňkového zaměstnaneckého systému sociálního zabezpečení, o 7,4 %.
- 17 V souladu s povinností ručení, která vyplývá z vnitrostátní právní úpravy, začal bývalý zaměstnavatel poskytovat G. Bauerovi kompenzaci za snížené dávky vyplácené Pensionskasse, přičemž tato právní úprava nestanoví žádnou další povinnost ručení za plnění vyplácená penzijními pojišťovnami.
- 18 V lednu 2012 bylo proti tomuto bývalému zaměstnavateli zahájeno insolvenční řízení.
- 19 PSV, který zajišťuje vyplácení zaměstnaneckých důchodů v případě platební neschopnosti zaměstnavatele v Německu a Lucembursku, informoval G. Bauera rozhodnutím ze dne 12. září 2012, že přebírá měsíční platbu příplatku k důchodu ve výši 398,90 eura, jakož i roční platbu vánočního bonusu ve výši 1 451,05 eura.
- 20 Vzhledem k tomu, že však PSV odmítl kompenzovat snížení u starobního důchodu vypláceného Pensionskasse, vyplácí posledně uvedená dotyčnému nadále starobní důchod ve snížené výši.
- 21 V žalobě podané u příslušného soudu prvního stupně G. Bauer tvrdil, že z důvodu insolvenčního řízení vedeného proti jeho bývalému zaměstnavateli musí PSV ručit za snížení, která se dotýkají dávek vyplácených Pensionskasse. PSV uvedl, že není povinen ručit za částky vyplácené penzijní pojišťovnou v případě, že zaměstnavatel není s to plnit svou zákonnou povinnost z důvodu své vlastní platební neschopnosti.
- 22 Tato žaloba byla sice v prvním stupni řízení zamítnuta, avšak odvolání podané G. Bauerem bylo úspěšné.
- 23 Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo), na který se obrátil PSV, uvádí, že ve věci v původním řízení musí rozhodnout o otázce, zda je PSV povinen ručit za pohledávku, kterou má G. Bauer vůči svému bývalému zaměstnavateli, z důvodu, že je tento zaměstnavatel v platební neschopnosti, a nemůže tedy splnit svou vlastní povinnost ručit za plnění poskytovaná Pensionskasse.
- 24 Předkládající soud uvádí, že v Německu lze dávky zaměstnaneckého důchodového zabezpečení poskytovat různými způsoby. Zaměstnavatel může jednat přímo vyplácet dávky, které má poskytovat v rámci zaměstnaneckého důchodového systému svého podniku. Dále může uvedené dávky poskytovat prostřednictvím externích subjektů. Zaměstnavatel pak neposkytuje žádné plnění, ale musí této povinnosti dostát nepřímou, prostřednictvím životního pojištění uzavřeného zaměstnavatelem ve prospěch zaměstnance, nebo prostřednictvím podnikového podpůrného fondu, který pověří správou zaměstnaneckého důchodového systému svého podniku.
- 25 Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci dávky zaměstnaneckého důchodového zabezpečení, které jsou vypláceny prostřednictvím externího subjektu sociálního zabezpečení a tato plnění nepostačují ke splnění závazku, který přijal na základě pracovní smlouvy vůči zaměstnanci, ukládá vnitrostátní právo zaměstnavateli povinnost ručení, kterou musí zajistit pomocí vlastního majetku. Pokud se v této situaci dostane zaměstnavatel do platební neschopnosti, vnitrostátní právo nestanoví povinnost PSV, aby ručil za dávky, které musí vyplácet zaměstnavatel z důvodu, že penzijní pojišťovna snížila vyplácené dávky.
- 26 Zaprvé si předkládající soud klade otázku ohledně použitelnosti článku 8 směrnice 2008/94 v případě, že penzijní pojišťovna, aniž je sama v platební neschopnosti, sníží výši vyplácených dávek, avšak bývalý zaměstnavatel bez ohledu na svou povinnost ručení stanovenou vnitrostátním právem není s to kompenzovat provedená snížení z důvodu, že je v platební neschopnosti. Podle tohoto soudu existuje

v takovémto případě pohledávka zaměstnance vůči svému bývalému zaměstnavateli plynoucí z pracovněprávního vztahu ve smyslu čl. 1 odst. 1 směrnice 2008/94, jelikož tato pohledávka je založena na poskytování důchodových dávek ze strany tohoto bývalého zaměstnavatele.

- 27 Zadruhé by chtěl předkládající soud, který upřesňuje, že ve věci v původním řízení odpovídají ztráty vzniklé dotyčnému bývalému zaměstnanci pouze 13,8 % měsíčního starobního důchodu a 7,4 % všech důchodových dávek plynoucích z nároků, které nabyl v doplňkovém zaměstnaneckém systému sociálního zabezpečení, s ohledem na povinnost chránit zájmy zaměstnanců uvedenou v článku 8 směrnice 2008/94 vědět, za jakých okolností mohou být ztráty vzniklé bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého zaměstnavatele považovány za zjevně nepřiměřené. Má za to, že k tomu, aby mohl posoudit, zda je ve věci v původním řízení poskytnuta minimální ochrana stanovená v článku 8 směrnice 2008/94, je nezbytné upřesnit okolnosti uvedené v bodě 35 rozsudku ze dne 24. listopadu 2016, Webb-Sämann (C-454/15, EU:C:2016:891).
- 28 Zatřetí předkládající soud uvádí, že v případě, že by měl být článek 8 směrnice 2008/94 vykládán v tom smyslu, že ukládá požadavek, že dotyčný členský stát musí zaručit nároky, kterých se G. Bauer dovolává, není schopen vyložit relevantní ustanovení zákona o podnikových důchodech v souladu s touto směrnicí. Tento soud se proto táže na případný přímý účinek článku 8 směrnice 2008/94, který by G. Bauerovi umožnil dovolávat se tohoto ustanovení přímo před tímto soudem.
- 29 Začtvrté se předkládající soud táže, zda se v případě, že by článek 8 směrnice 2008/94 měl přímé účinky, lze tohoto ustanovení dovolávat vůči takovému subjektu ručícímu za zaměstnanecké důchody, jako je PSV.
- 30 Za těchto podmínek se Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je třeba použít článek 8 směrnice 2008/94 [...], pokud jsou dávky zaměstnaneckého důchodového pojištění poskytovány prostřednictvím mezioborového subjektu sociálního zabezpečení podléhajícího obezřetnostnímu dohledu vykonávanému veřejným orgánem pro dohled nad finančními službami, který z finančních důvodů se souhlasem dohledového orgánu sníží výši svých plnění, a pokud zaměstnavatel podle vnitrostátního práva sice vůči svým bývalým zaměstnancům za snížené dávky ručí, avšak v důsledku své platební neschopnosti nemůže svou povinnost ručení za snížení dávek splnit?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku:

Za jakých okolností lze ztráty na dávkách zaměstnaneckého důchodového pojištění, které bývalý zaměstnanec utrpěl z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele, považovat za zjevně nepřiměřené a založit tak povinnost členských států zajistit v tomto ohledu minimální ochranu, ačkoli bývalý zaměstnanec pobírá alespoň polovinu dávek, které vyplývají z nabytých důchodových nároků?

3) V případě kladné odpovědi na první otázku:

Má článek 8 směrnice 2008/94 [...] přímý účinek a přiznává toto ustanovení, pokud členský stát tuto směrnici neprovedl do vnitrostátního práva nebo ji provedl pouze nedostatečně, jednotlivcům práva, která mohou uplatnit vůči tomuto státu u vnitrostátního soudu?

4) V případě kladné odpovědi na třetí otázku:

Je soukromoprávní entita, která je členským státem – pro zaměstnavatele povinně – určena jako entita ručící za rizika platební neschopnosti, která podléhá obezřetnostnímu dohledu ze strany veřejného orgánu pro dohled nad finančními službami, která navíc podle podmínek veřejného

práva vybírá od zaměstnavatelů povinné příspěvky nezbytné pro ručení za riziko platební neschopnosti a která může podobně jako orgán veřejné moci vytvářet podmínky pro nucený výkon rozhodnutí prostřednictvím správního aktu, orgánem veřejné moci členského státu?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 31 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda článek 8 směrnice 2008/94 musí být vykládán v tom smyslu, že se použije na situaci, ve které zaměstnavatel, který zajišťuje poskytování dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení prostřednictvím mezioborového subjektu, nemůže z důvodu vlastní platební neschopnosti ručit za vyrovnání ztrát plynoucích ze snížení dávek vyplácených tímto mezioborovým subjektem, která schválil veřejný orgán pro dohled nad finančními službami, jenž vykonává obezřetnostní dohled nad uvedeným subjektem.
- 32 Stran věcné působnosti směrnice 2008/94 stanoví její čl. 1 odst. 1, že se vztahuje na pohledávky zaměstnanců vznikající z pracovních smluv nebo pracovních poměrů vůči zaměstnavatelům, kteří se nacházejí v platební neschopnosti ve smyslu čl. 2 odst. 1 této směrnice.
- 33 Článek 8 uvedené směrnice stanoví, že členské státy zajistí, aby byla přijata nezbytná opatření na ochranu zájmů zaměstnanců a osob, které již odešly z podniku nebo provozovny zaměstnavatele ke dni vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele, pokud jde o nabyté nebo nabývané nároky na starobní důchody, na základě doplňkových zaměstnaneckých nebo mezioborových systémů sociálního zabezpečení, které stojí mimo vnitrostátní zákonné systémy sociálního zabezpečení.
- 34 Je nesporné, že G. Bauer je bývalým zaměstnancem, že se jeho bývalý zaměstnavatel nachází v platební neschopnosti a ke dni vzniku platební neschopnosti a v jejím důsledku byly poškozeny nabyté nároky na dávky starobního důchodu, jelikož tento bývalý zaměstnavatel již nebyl s to kompenzovat snížení měsíčního zaměstnaneckého důchodu vypláceného mezioborovým subjektem v souladu s povinností ručit za vyplácení dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení, kterou zaměstnavateli ukládá vnitrostátní zákon.
- 35 Hmotněprávní podmínky stanovené článku 8 směrnice 2008/94 jsou tedy splněny, což znamená, že tento článek 8 je použitelný na takové okolnosti, jako jsou okolnosti dotčené v původním řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. dubna 2013, Hogan a další, C-398/11, EU:C:2013:272, bod 40).
- 36 Z výše uvedených úvah vyplývá, že na první otázku je třeba odpovědět tak, že článek 8 směrnice 2008/94 musí být vykládán v tom smyslu, že se použije na situaci, ve které zaměstnavatel, který zajišťuje poskytování dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení prostřednictvím mezioborového subjektu, nemůže z důvodu vlastní platební neschopnosti ručit za vyrovnání ztrát plynoucích ze snížení uvedených dávek vyplácených tímto mezioborovým subjektem, které schválil veřejný orgán pro dohled nad finančními službami, jenž vykonává obezřetnostní dohled nad uvedeným subjektem.

K druhé otázce

- 37 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, za jakých konkrétních okolností je třeba mít pro účely použití článku 8 směrnice 2008/94 za to, že snížení výše dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení vyplácených bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého

zaměstnavatele je zjevně nepřiměřené, což vede k povinnosti členských států zajistit minimální ochranu, třebaže dotyčný pobírá alespoň polovinu částky dávek plynoucích z jeho nabytých nároků na zaměstnanecký starobní důchod.

- 38 Je nutné připomenout, že členské státy mají v souvislosti s provedením článku 8 této směrnice široký prostor pro uvážení při určování jak mechanismu, tak úrovně ochrany nároků nabytých zaměstnanci na starobní důchod v doplňkových systémech sociálního zabezpečení. Toto ustanovení nelze tedy vykládat tak, že vyžaduje zajištění dotčených nároků v plném rozsahu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 41).
- 39 Tento článek 8 tedy nebrání tomu, aby členské státy omezily při sledování legitimních hospodářských a sociálních cílů, a zejména v souladu se zásadou proporcionality, nároky nabyté zaměstnanci v případě platební neschopnosti jejich zaměstnavatele (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 42).
- 40 Z toho vyplývá, že členské státy jsou v souladu s cílem sledovaným směrnicí 2008/94 povinny zajistit zaměstnancům v případě neexistence jakéhokoli zneužití práva ze strany zaměstnance ve smyslu článku 12 této směrnice minimální ochranu vyžadovanou tímto ustanovením (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. listopadu 2016, Webb-Sämann, C-454/15, EU:C:2016:891, bod 35, a ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 47).
- 41 Soudní dvůr již rozhodl, že řádné provedení článku 8 uvedené směrnice vyžaduje, aby zaměstnanec obdržel v případě platební neschopnosti svého zaměstnavatele alespoň polovinu dávek ve stáří vyplývajících z důchodových nároků nabytých v doplňkovém zaměstnaneckém systému sociálního zabezpečení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. ledna 2007, Robins a další, C-278/05, EU:C:2007:56, bod 57; ze dne 25. dubna 2013, Hogan a další, C-398/11, EU:C:2013:272, bod 51; ze dne 24. listopadu 2016, Webb-Sämann, C-454/15, EU:C:2016:891, bod 35, jakož i ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 50).
- 42 Soudní dvůr navíc upřesnil, že i když článek 8 směrnice 2008/94 ukládá členským státům povinnost zaručit alespoň polovinu dávek ve stáří, není vyloučeno, že za určitých okolností by mohly být ztráty utrpěné zaměstnancem nebo bývalým zaměstnancem rovněž považovány za zjevně nepřiměřené vzhledem k povinnosti ochrany zájmů zaměstnanců, která je stanovena v uvedeném ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. listopadu 2016, Webb-Sämann, C-454/15, EU:C:2016:891, bod 35, a ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 50).
- 43 Z důvodové zprávy k návrhu směrnice Rady o sblížení právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele ze dne 11. dubna 1978 [COM (78) 141 final] vyplývá, že cíl sledovaný touto směrnicí spočíval v poskytnutí ochrany za okolností, za nichž by zaměstnanci a jeho rodině hrozilo, že budou zbaveni prostředků na živobytí. Konkrétně, jak je uvedeno v této důvodové zprávě, jsou ustanovení, která jsou v současné době obsažena v článku 8 směrnice 2008/94, odůvodněna vůlí unijního normotvůrce zamezit vzniku zvláště tíživé situace pro zaměstnance z důvodu ztráty důchodových nároků, které nabyt v doplňkovém systému sociálního zabezpečení.
- 44 Z toho lze vyvodit, že snížení dávek ve stáří bývalého zaměstnance musí být považováno za zjevně nepřiměřené, pokud z tohoto snížení, jakož i případně z jeho předpokládaného vývoje vyplývá, že jím budou vážně dotčeny schopnosti dotčené osoby pokrýt své potřeby. Tak by tomu bylo v případě snížení dávek ve stáří u bývalého zaměstnance, který již žije nebo by musel žít z důvodu tohoto snížení pod hranicí rizika chudoby stanovenou Eurostatem pro daný členský stát.
- 45 Článek 8 směrnice 2008/94 vyžaduje z titulu povinnosti minimální ochrany, aby členský stát zaručil bývalému zaměstnanci, jehož dávky ve stáří byly takto sníženy, náhradu ve výši, která, aniž nutně pokrývá všechny vzniklé ztráty, bude s to napravit jejich zjevnou nepřiměřenost.

46 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že článek 8 směrnice 2008/94 musí být vykládán v tom smyslu, že snížení výše dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení vyplácených bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého zaměstnavatele je považováno za zjevně nepřiměřené, třebaže dotyčný pobírá alespoň polovinu částky dávek plynoucích z jeho nabytých nároků, pokud tento bývalý zaměstnanec již žije nebo by musel žít z důvodu tohoto snížení pod hranicí rizika chudoby stanovené Eurostatem pro dotyčný členský stát.

K třetí a čtvrté otázce

47 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda článek 8 směrnice 2008/94 může mít přímý účinek, takže je možné se jej dovolávat vůči subjektu soukromého práva, který byl státem určen jako subjekt ručící za riziko platební neschopnosti zaměstnavatelů v oblasti zaměstnaneckého důchodového pojištění.

48 Jak Soudní dvůr opakovaně rozhodl, bezpodmínečných a dostatečně přesných ustanovení směrnice se lze dovolávat vůči členskému státu a všem jeho správním orgánům, jakož i vůči subjektům nebo entitám podléhajícím autoritě nebo dohledu státu nebo nadaným výjimečnými pravomocemi ve srovnání s těmi, které vyplývají z pravidel použitelných ve vztazích mezi jednotlivci (rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 54 a citovaná judikatura). Za stát lze považovat také takové subjekty či entity, které byly orgánem pověřeny plněním úkolu ve veřejném zájmu a byly pro tento účel nadány výjimečnými pravomocemi (rozsudky ze dne 10. října 2017, Farrell, C-413/15, EU:C:2017:745, bod 34 a ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 55).

49 Otázku, zda je článek 8 směrnice 2008/94 bezpodmínečný a dostatečně přesný, je třeba zkoumat ze tří hledisek, a to z hlediska určení osob, na které se vztahuje ochrana upravená tímto ustanovením, obsahu této ochrany a určení osoby, která musí uvedenou ochranu poskytnout.

50 Stran osob, na které se vztahuje ochrana uvedená v článku 8 směrnice 2008/94, ze znění tohoto článku jednoznačně vyplývá, že tato směrnice má chránit zaměstnance a bývalé zaměstnance, jichž se dotýká platební neschopnost jejich zaměstnavatele nebo jejich bývalého zaměstnavatele. Co do určení osob hodných ochrany splňuje tedy uvedený článek podmínky přesnosti a bezpodmínečnosti, které jsou pro přímou použitelnost ustanovení směrnice vyžadovány (rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 57).

51 Pokud jde o obsah ochrany upravené v článku 8 směrnice 2008/94, je třeba připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že cílem tohoto článku 8 je zaručit každému zaměstnanci minimální míru ochrany (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, body 46 a 47, jakož i citovaná judikatura).

52 Soudní dvůr dospěl k závěru, že tím, že uvedený článek 8 směrnice 2008/94 ukládá členským státům, aby zaručily bez výjimky každému konkrétnímu bývalému zaměstnanci náhradu odpovídající alespoň 50 % hodnoty jeho nároků nabytých v doplňkovém zaměstnaneckém systému sociálního zabezpečení v případě platební neschopnosti jeho zaměstnavatele, obsahuje jasnou, přesnou a bezpodmínečnou povinnost členských států, jejímž účelem je přiznat práva jednotlivcům (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire, C-17/17, EU:C:2018:674, bod 60).

53 V návaznosti na body 44 a 45 tohoto rozsudku je tomu tak i v případě požadavku, podle kterého jsou členské státy na základě článku 8 směrnice 2008/94 rovněž povinny zajistit minimální úroveň ochrany bývalému zaměstnanci, jemuž byly zjevně nepřiměřeně sníženy dávky ve stáří, takže se jednotlivci mohou tohoto požadavku přímo dovolávat před vnitrostátním soudem.

- 54 Stran určení osoby, která musí ochranu uvedenou v článku 8 směrnice 2008/94 poskytnout, z předkládacího rozhodnutí jasně vyplývá, že PSV byl příslušným členským státem určen jako subjekt poskytující záruku proti riziku platební neschopnosti zaměstnavatelů v oblasti zaměstnaneckého důchodového pojištění. Tento subjekt soukromého práva podléhá obezřetnostnímu dohledu vykonávanému veřejným orgánem pro dohled nad finančními službami. Navíc vybírá od zaměstnavatelů podle podmínek veřejného práva povinné příspěvky nezbytné k ručení za riziko platební neschopnosti a může podobně jako veřejný orgán přijetím správního aktu vytvářet podmínky pro výkon rozhodnutí.
- 55 S ohledem na úkoly, které byly PSV svěřeny, a na podmínky, za kterých je vykonává, se tedy tato entita odlišuje od jednotlivců a musí být postavena na roveň státu, takže se vůči ní lze v zásadě dovolávat bezpodmínečných a dostatečně přesných ustanovení článku 8 směrnice 2008/94.
- 56 Jak nicméně uvedl generální advokát v bodě 96 svého stanoviska, lze tento výklad použít pouze v případě, že dotyčný členský stát svěřil PSV povinnost zajišťovat minimální ochranu v oblasti dávek ve stáří, kterou vyžaduje tento článek 8, což musí ověřit předkládající soud. Jak totiž vyplývá zejména z vyjádření PSV, jakož i německé vlády, záruka, kterou musí tento subjekt zajišťovat, se nevztahuje na dávky vyplácené takovými penzijními pojišťovnami, jako jsou pojišťovny dotčené v původním řízení.
- 57 Vzhledem k výše uvedenému je tedy třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovědět tak, že článek 8 směrnice 2008/94, který stanoví povinnost minimální ochrany, může mít přímý účinek, takže se jej lze dovolávat vůči subjektu soukromého práva, který byl státem určen jako subjekt ručící za riziko platební neschopnosti zaměstnavatelů v oblasti zaměstnaneckého důchodového pojištění, pokud s ohledem na úkoly, které byly tomuto subjektu svěřeny, a na podmínky, za kterých je plní, lze tento subjekt postavit na roveň státu, za předpokladu, že povinnost ručení, která je na něj kladena, se skutečně vztahuje na typy dávek ve stáří, pro které je minimální ochrana stanovená v tomto článku 8 požadována.

K nákladům řízení

- 58 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/94/ES ze dne 22. října 2008 o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele musí být vykládán v tom smyslu, že se použije na situaci, ve které zaměstnavatel, který zajišťuje poskytování dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení prostřednictvím mezioborového subjektu, nemůže z důvodu vlastní platební neschopnosti ručit za vyrovnání ztrát plynoucích ze snížení uvedených dávek vyplácených tímto mezioborovým subjektem, které schválil veřejný orgán pro dohled nad finančními službami, jenž vykonává obezřetnostní dohled nad uvedeným subjektem.**
- 2) **Článek 8 směrnice 2008/94 musí být vykládán v tom smyslu, že snížení výše dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení vyplácených bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého zaměstnavatele je považováno za zjevně nepřiměřené, třebaže dotyčný pobírá alespoň polovinu částky dávek plynoucích z jeho nabytých nároků, pokud tento bývalý zaměstnanec již žije nebo by musel žít z důvodu tohoto snížení pod hranicí rizika chudoby stanovené Eurostatem pro dotyčný členský stát.**

- 3) **Článek 8 směrnice 2008/94, který stanoví povinnost minimální ochrany, může mít přímý účinek, takže se jej lze dovolávat vůči subjektu soukromého práva, který byl státem určen jako subjekt ručící za riziko platební neschopnosti zaměstnavatelů v oblasti zaměstnaneckého důchodového pojištění, pokud s ohledem na úkoly, které byly tomuto subjektu svěřeny, a na podmínky, za kterých je plní, lze tento subjekt postavit na roveň státu, za předpokladu, že povinnost ručení, která je na něj kladena, se skutečně vztahuje na typy dávek ve stáří, pro které je minimální ochrana stanovená v tomto článku 8 požadována.**

Podpisy.